

Els arguments del candidat

● A l'hora d'exposar els arguments que avalen les seves aspiracions principesques, Borís s'embolica en un cabdell dinàstic que no deixa de tenir una certa lògica: primer de tot, cal tenir en compte que Borís no reclama el títol de rei —un equívoc potser degut al títol de la cèlebre novel·la d'Antoni Morell—, sinó que des del primer moment es presenta com a lloctinent del duc de Guisa, el pretendent a la corona francesa en qui recauen els drets dinàstics dels Borbons deposats per la Revolució francesa. Entre aquests drets, la sobirania sobre el Principat d'Andorra, que des dels Pareatges del 1278 comparteixen el bisbe d'Urgell i el comte de Foix —títol que a partir d'Enric IV s'incorpora al de rei de França—. La República va renunciar al senyoriu —de regust feudal— i no va ser fins al 1806, amb Napoleó, que es va tornar a l'*statu quo* anterior. Aquest trencament dinàstic l'aprofita Borís per avalar la seva quimèrica pretensió, que recolzava a més en el ressorgiment del legitimisme al voltant del duc de Guisa i d'Action Française. Borís va jugar amb aquest perill latent, però com que era un home humil, mai no es va pretendre rei: es va conformar amb el títol de príncep.

El Consell General, el gener del 1937, amb el secretari Riberaygua. Els consellers devien considerar les peticions de Borís. / ARXIU CLAVEROL

cès: fins i tot el president Macià va fer campanya a favor de la incorporació d'Andorra a Catalunya, en un joc polític on l'opinió dels andorrans rarament va ser tinguda en compte i en què també va intervenir la República per intentar apartar el bisbe d'Urgell de la primera magistratura del país. La «revolució» va coinci-

dir amb les tres vagues que aquell estiu van sacsejar les valls, i que van seguir tant els treballadors de la central de Fhasa com els que construïen les carreteres que constituïen una de les contraprestacions a què s'havia obligat Fhasa en obtenir la concessió hidroelèctrica —l'altra va ser el sosteniment del

L'ESTIU DEL 1933 ELS TREBALLADORS DE FHASA VAN CONVOCAR TRES VAGUES GENERALS, LES ÚNIQUES EN LA HISTÒRIA DEL PAÍS

primer cos de policia andorrà, creat el 1931. La temporada de vagues —les úniques que hi ha hagut al país— es va acabar el 21 de setembre, i dos mesos després el Consell suprimia el dret de reunió. Però, com conclou Soriano, el caldo de cultiu per a l'adveniment d'aventurers com Borís estava servit.

Andorra, una ventafocs amb molts pretendents

● Borís Skossyreff és el més cèlebre però no l'únic aventurer que va somiar a convertir Andorra en el seu reialme particular. Mesos abans de la seva fulgurant aparició, el consell general ja havia desmentit un despatx de l'agència Fabra del febrer del 1934 segons el qual un «ric català» oferia 800.00 pessetes anuals a canvi de ser reconegut com a rei d'Andorra. *Las Noticias* es va fer ressò en el seu número del 2 de març del desmentiment del consell, però va embolicar més la troca afegint que la proposta no la va formular un «ric català», sinó un ciutadà txecoslovac «que es passejava per les Escaldes lluint un pintoresc monocle i al costat d'una bella senyora», i en nom d'un cosí seu

El marquès de Los Castillejos, rival de Borís.

resident a Chicago. Un globus sonda —surrealista— de Borís? Més encara: durant la fugaç estada a la presó madrilenya, camí de l'*exili*, Borís va tenir temps de reptar a un duel Fernando de la Quadra-Salcedo, marquès de Los Castillejos, a qui en data tan avançada com el 1938 encara acusava —en una carta destinada al president de la República, Manuel Azaña— d'haver-li disputat la sobirania andorrana «en nom de la casa d'Aragó-Navarra». [!] El marquès va tenir una certa rellevància política durant la República, però també menys sort que Borís, ja que va morir al vaixell presó *Altuna Mendi*, ancorat a la badia de Bilbao, durant les primeres jornades de la Guerra Civil.